

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	9Cdo/267/2020
Identifikačné číslo spisu:	2214218443
Dátum vydania rozhodnutia:	28.09.2022
Meno a priezvisko:	JUDr. Soňa Mesiarkinová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2022:2214218443.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sone Mesiarkinovej a sudcov JUDr. Mariána Sluka, PhD. a JUDr. Martina Holíča, v spore žalobkyne P. H., bytom F. XXX, zastúpenej JUDr. Ing. Petrom Slávikom, PhD., advokátom, so sídlom v Malackách, Břeclavská 3, proti žalovanému D. B., bytom Y. H., Z. XXXX/XX, zastúpenému JUDr. Ladislavom Pollákom, advokátom, so sídlom v Dunajskej Strede, Alžbetínske nám. 328, o určenie vlastníckeho práva, vedenom na Okresnom súde Dunajská Streda pod sp. zn. 16C/21/2014, o dovolaní žalobkyne proti rozsudku Krajského súdu v Trnave z 28. apríla 2020 sp. zn. 25 Co/277/2018, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaný má nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Trnave (ďalej aj odvolací súd) rozsudkom z 28. apríla 2020 sp. zn. 25 Co/277/2018 potvrdil rozsudok Okresného súdu Dunajská Streda (ďalej aj súd prvej inštancie) z 5. mája 2017 č. k. 16C/21/2014 - 203, ktorým zamietol žalobu o určenie, že vlastníčkou spoluvlastníckeho podielu 60/96 z pozemku parc. reg. E č. XXXX/X - orná pôda o výmere 4.345 m² v katastrálnom území Y. H. je len žalobkyňa, žalovanému priznal voči žalobkyni nárok na náhradu 100% trov konania a štátu priznal voči žalobkyni nárok na náhradu 100% trov konania.

1.1. V priebehu odvolacieho konania bol odvolaciemu súdu doručený návrh žalobkyne z 20. decembra 2019 na zmenu žalobcu podľa § 80 ods. 1, 2 a 3 Civilného sporového poriadku (ďalej len CSP) odôvodnený tým, že 29. októbra 2019 žalobkyňa zmluvou o postúpení práv a povinností postúpila všetky svoje práva, práva žalobcu z predmetného konania na E.. A.. J. R., J., ktorý sa týmto stáva nositeľom všetkých práv a žiadala, aby súd rozhodol, že tento vstupuje na miesto žalobcu v predmetnom sporovom konaní. O tomto návrhu žalobkyne rozhodol odvolací súd uznesením č. k. 25Co/277/2018-272 z dňa 19. februára 2020, ktorým návrh žalobkyne na zmenu subjektu na strane žalobcu zo súčasnej žalobkyne na navrhovaného žalobcu E.. A.. J. R., zamietol, nakoľko dospel k záveru, že predložená Zmluva o postúpení práv a povinností zo dňa 29.10.2019 v skutočnosti nespôsobila prevod vlastníckeho práva zo žalobkyne na postupníka E.. A.. J. R., teda nemala za následok zmenu vo vecnej legitímácii

žalobkyne v predmetnom sporovom konaní.

1.2. Odvolací súd prebral súdom prvej inštancie zistený skutkový stav pokiaľ išlo o preukázané skutočnosti právne rozhodné pre posúdenie otázky vlastníckeho práva k predmetu sporu, a pretože v celom rozsahu zdieľal i jeho právny záver vo veci, pričom sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, s poukazom na § 387 ods. 2 CSP odvolací súd na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplnil závery súdu prvej inštancie.

1.3. Tvrdenie žalobkyne, že vlastníctvo jej právneho predchodcu je neprerušené, vyvrátil listinný dôkaz - Výmer o prúdele do vlastníctva č. 05-09-33/18/1949 zo dňa 14.4.1949 vydaný Osídľovacím úradom pre Slovensko v Bratislave, ktorá verejná listina preukazuje pravý opak, a to, že predmetný pozemok parc. č. XXXX/X roľa vo výmere 43 árov a 45 m² v podiele 1/1, zapísaná v tom čase v pkv. č. 993 bola pridelená prídelcom E. N. a jeho manželke H. ako aj v konaní preukázaná skutočnosť, že prídelcovia sa ujali držby predmetných pozemkov, hospodárili na nich a následne ich v roku 1955 E. N. združil do JRD, ktorého sa stal aj členom. Pokiaľ išlo o právnu silu predmetného výmeru o prúdele, podľa § 1 ods. 2 nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1946 Sb. n. SNR o vydávaní výmerov o vlastníctve pôdy, pridelené podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR v znení nariadenia č. 64/1946 Sb. n. SNR; je výmer o vlastníctve pôdy verejnou listinou dokazujúcou vlastnícke právo prídelcu k pridelené pôdohospodárskej nehnuteľnosti, na základe ktorej príslušný knihovný súd urobí záznam vlastníckeho práva v prospech prídelcu bez podmienky dodatočného ospravedlnenia. Nariadenie č. 104/1946 Sb. n. SNR upravovalo, ako vyplýva z jeho názvu, vydávanie výmerov o vlastníctve pôdy pridelené podľa nariadenia č. 104/1945 Sb. n. SNR (čo bol aj daný prípad, vzhľadom na doložku Krajského národného výboru zo dňa 3.11.1952 na zadnej strane výmeru). Podľa § 1 ods. 1 nariadenia, vydávať prídelcom výmery o vlastníctve pôdy bolo oprávnené poverenieť pôdohospodárstva a pozemkovej reformy. Ustanovenie § 2 ods. 1 zák. č. 148/1947 o opatreniach k provedení československo-maďarské dohody o výmene obyvateľstva, upravilo, že o tom, jsou-li podle konfiskačních předpisů vydaných na Slovensku po 29. srpnu 1944 splněny podmínky pro konfiskaci (přechod na stát) majetku, na nějž se vztahují ustanovení čl. VII dohody, rozhoduje, - pokud se tak již nestalo - , s konečnou platností osídlovací úřad, a to, jde-li o majetek zemědělský, v dohodě s pověřenectvem zemědělství a pozemkové reformy. Ako vyplýva z predmetného výmeru, tento bol vydaný Osídľovacím úradom v Bratislave v dohode s Poverenectvom pôdohospodárstva a pozemkovej reformy v Bratislave.

1.4. Z uvedeného bolo zrejmé, že ak výmer bol vydaný na to oprávneným subjektom a obsahuje všetky podstatné náležitosti, má povahu verejnej listiny so všetkými z toho vyplývajúcimi právnymi dôsledkami. Pridelenie pozemkov na základe takéhoto prídelového rozhodnutia osídľovacieho úradu predstavuje originárny spôsob nadobudnutia vlastníckeho práva, nie je podstatné, že o takomto nadobudnutí nebol vykonaný zápis do pozemkovej knihy, prípadne bol vykonaný neskôr. Nadobudnutie konfiškovaného majetku podľa dekrétu prezidenta republiky č. 108/1945 Zb. bolo verejnoprávnej povahy a právoplatným rozhodnutím osídľovacieho úradu bolo o tomto nadobudnutí rozhodnuté. Bolo to rozhodnutie prídelové. Pre nadobudnutie vlastníckeho práva prídelcom tu nebol potrebný ani vklad vlastníckeho práva do pozemkových kníh (tzv. intabulácia práv alebo vykonanie knihovného poriadku), ani hmotné odovzdanie nehnuteľností (rovnako náleží Ústavného súdu ČR z 21.10.1998, III. ÚS 423/1997). Podľa rozsudku Najvyššieho súdu SR sp. zn. 4 Cdo 123/2003, výmery a prídelové listiny ako verejné listiny boli a aj sú v súčasnosti dokladmi o vlastníctve prídelcov k prideleným nehnuteľnostiam a sú vkladu-schopnými listinami spôsobilými na zápis vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností. Mimo rámec správneho súdnictva, všeobecný súd nie je oprávnený skúmať vecnú správnosť správneho aktu; môže ho preskúmať len so zreteľom na to, či ide o akt nulitný (ničotný). Nulitným aktom je správny akt vydaný tzv. absolútne vecne nepríslušným správnym orgánom, z ktorého nevznikajú žiadne právne následky, na rozdiel od aktu neplatného, pri ktorom sa uplatní prezumpcia jeho správnosti až do doby zrušenia jeho účinkov (zrušením alebo zmenením). Súd je viazaný rozhodnutím správneho orgánu o prúdele nehnuteľnosti potiaľ, že je povinný vychádzať z jeho účinkov, ktoré sa prejavujú v tom, že právnym titulom nadobudnutia vlastníckeho práva je rozhodnutie o ich prúdele (rovnako tiež rozhodnutia NS SR sp. zn. 5 Cdo 198/2008, 5 Cdo 110/2000, 2 Cdo 337/2006, 4 Sž 88/1995, 4 Sž 37/1997).

1.5. Odvolací súd mal za to, že súd prvej inštancie dospel k správneému záveru, že predmetný výmer o prúdele bol vydaný orgánom na to oprávneným v medziach jeho právomoci, ide o rozhodnutie konečné, právoplatné, pre súd v danej veci záväzné a súd nie je oprávnený jeho vecnú správnosť preskúmať. Predmetný správny akt treba považovať za právny akt bezchybný a súd z neho v zmysle § 194 ods. 2

CSP v spojení s § 205 CSP musí vychádzať. Znamená to, že správnosť predmetného výmeru o prídele do vlastníctva a jeho súlad s vtedy platnými predpismi nie je možné v tomto konaní preskúmať. Predmetné rozhodnutie má charakter verejnej listiny a všeobecný súd skúma len jeho formálnoprávne podmienky, t. j. či bolo vydané oprávneným orgánom, v medziach jeho právomoci, či je právoplatné a vykonateľné. V danom prípade bolo zistené, že ide o prídelovú listinu právne perfektnú, ktorá má povahu verejnej listiny, spôsobilé vlastnícke právo prídelcov k v nej označeným nehnuteľnostiam, vrátane tých, ktoré sú predmetom sporu, preukázať, a to bez ohľadu na jeho vecnú správnosť, ktorá nemôže byť v súčasnosti preskúmaná všeobecným súdom. Vzhľadom na uvedené boli celkom bez významu argumenty žalobkyne, že jej právny predchodca Karol Monduk nebol nikdy presídlený, preto nebola splnená materiálna podmienka straty jeho vlastníctva. Týmito argumentmi totiž žalobkyňa opakovane napádala práve vecnú správnosť predmetného výmeru. Tú však už súd v tomto konaní nebol oprávnený skúmať, nebol oprávnený hodnotiť, či u F. H. boli splnené podmienky pre konfiškáciu jeho majetku, prípadne či bol zaradený do zoznamu osôb určených na presídlenie a či jeho majetok bol oprávnené konfiškovaný. To, že ku konfiškácii pozemku parc. č. XXXX/X v podiele 1/1 vo výmere 4345 m² zapísanej v pkv. 993 došlo, potvrdila doložka Krajského národného výboru v Bratislave zo dňa 3.11.1952 vydaná podľa § 11 zák. č. 90/1947 Sb., pričom podľa tohto potvrdenia išlo o konfiškáciu majetku jednak v zmysle Dekréty prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy a jednak podľa nariadenia Slovenskej národnej rady č. 104/1945 Sb. n. SNR o konfiškovaní a urýchlennom rozdelení pôdohospodárskeho majetku Nemcov, Maďarov, ako aj zradcov a nepriateľov slovenského národa. Neobstála argumentácia žalobkyne v odvolaní, že súd konštatuje konfiškáciu alternatívne, t. j. buď podľa dekrétu, alebo podľa nariadenia, čo je podľa nej popretím právnej istoty. Dekréty prezidenta republiky boli vydávané od vytvorenia dočasného štátneho zriadenia ČSR v r. 1940 až do ustanovenia Dočasného národného zhromaždenia 28.10.1945. Všetky prezidentove dekréty mali právnu silu zákona, no už od Slovenského národného povstania (SNP) boli právne normy Slovenskej národnej rady (SNR) analogické ako dekréty. Riešili najmä otázku postavenia Nemcov a Maďarov na území ČSR, ako aj potrestania kolaborantov a zradcov a s tým súvisiace majetkové záležitosti. SNR 30. apríla 1945 rozhodla a vo vlastnom nariadení uzákonila, že bez jej súhlasu nebola možná platnosť dekrétov na Slovensku. V tomto zmysle bola ČSR až do 28.10.1945 „dvojštátím“. Prítom aj v tzv. prvej pražskej dohode z 2. júna 1945 bola vymedzená kompetencia celoštátnych a slovenských národných orgánov. Silu ústavného zákona alebo zákona mali dekréty prezidenta Beneša, ktoré vydával v r. 1940 - 1945 v nevyhnutných prípadoch a na základe návrhu vlády. Ich platnosť neskôr potvrdilo a schválilo ex tunc Dočasné národné zhromaždenie, jednokomorový zákonodarný orgán Česko-Slovenska, ktorý vykonával svoju právomoc od októbra 1945 do mája 1946, ústavným zákonom č. 57/1946 Zb. Dekréty prezidenta Beneša sú súčasťou právneho poriadku Slovenskej republiky, teda aj dekrét č. 108/1945 sb. o konfiskaci nepřátelského majetku a Fondech národní obnovy. V danom prípade teda predmetné nehnuteľnosti podliehali konfiškácii tak na základe DPR č. 108/1945 Sb., ako aj nariadenia SNR č. 104/1945 Sb. n. SNR, ktorú skutočnosť potvrdila doložka Krajského národného výboru v Bratislave, pričom súd prvej inštancie správne ustálil, že v zmysle zák. č. 18/1950 Zb. a vyhlášky č. 225/1950 U. v. prešla práve na krajské národné výbory pôsobnosť rozhodovať o tom, či sú splnené podmienky podľa konfiškačných predpisov, ale aj o tom, že k takejto konfiškácii došlo.

1.6. Za dôvodný nemohol odvolací súd považovať ani odvolací argument žalobkyne spočívajúci v tom, že predmetný výmer o prídele nemal charakter verejnej listiny vo vzťahu k jej otcovi F. H., nakoľko ten nie je v tomto prídele ako pôvodný vlastník uvedený. Podľa výmeru o prídele vydaného osídľovacím úradom totiž podliehal konfiškácii celý pozemok parc. č. XXXX/X, čo doložkou o konfiškácii potvrdil Krajský národný výbor v Bratislave. Preto nebolo podstatné, že v samotnom výmere nie je uvedený právny predchodca žalobkyne F. H. osobne, so svojím podielom, ale postačí, že je v ňom uvedený pozemok parc. č. XXXX/X v celosti, o ktorom tak uvedená doložka potvrdzuje, že bol konfiškovaný. Navyše zákon č. 90/1947 Zb. v § 32 predpokladal osobitný postup v prípade, ak podmienky konfiškácie boli splnené len u niektorého zo spoluvlastníkov pozemno-knižného telesa, kedy mohlo za určitých podmienok dôjsť aj k prikázaniu zvyšných nekonfiškovaných podielov do vlastníctva štátu. Ak by teda aj konfiškácii mali pôvodne podliehať iba podiely Ľ. X., nie je vylúčené, že došlo k prikázaniu aj zvyšných podielov, teda aj podielu F. H. do vlastníctva štátu podľa § 32 zák. č. 90/1947 Zb. Navyše obdobný postup predpokladal aj samotný dekrét prezidenta republiky č. 108/1945 Sb. v jeho § 2 ods. 5.

Ďalej odvolací súd uviedol, že podmienkou aplikácie zák. č. 148/1947 Sb. o opatreniach k provedení československo-maďarskej dohody o výmene obyvateľstva a naň nadväzujúceho zák. č. 30/1948 Zb., ani nevyhnutné nie je, aby sa vlastník majetku reálne vystaľhoval do Maďarska. Ustanovenie § 2 ods. 1 zák. č. 148/1947 Sb. naopak dávalo osídľovaciemu úradu právo s konečnou platnosťou rozhodnúť či sú splnené podmienky konfiškácie aj u takých osôb, ktoré sa v danom čase považujú za vystaľhované do Maďarska, teda ktoré napr. boli zaradené do zoznamu osôb určených na presídlenie, aj keď fakticky nakoniec neboli presaťhované. Znamená to, že ku konfiškácii majetku F. H. mohlo podľa vtedy platných predpisov dôjsť aj v prípade, že bol najskôr zaradený medzi osoby určené na vystaľhovanie, ak aj neskôr z akýchkoľvek dôvodov napokon k jeho vystaľhovaniu do Maďarska nedošlo. V danom prípade teda odvolací súd rovnako ako súd prvej inštancie mal za preukázané, že Osídľovací úrad v Bratislave podľa zák. č. 148/1947 Zb. rozhodol o splnení podmienok konfiškácie majetku vo vzťahu k celému pozemku parc. č. XXXX/X a jeho rozhodnutie je právoplatné, čo doložkou na výmere osvedčil príslušný Krajský národný výbor v Bratislave, čím bolo rozhodnuté o konfiškácii pozemku parc. č. XXXX/X v celosti, teda nielen vo vzťahu k L. X., ale aj vo vzťahu k spoluvlastníkovi F. H.

1.7. V tomto smere odvolací súd poukázal tiež na závery Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej aj len ústavný súd) v náleze z 13. augusta 2014 sp. zn. I. ÚS 419/2014-34. Z tohto nálezu vyplývajú rovnaké závery, ako boli prijaté v tomto konaní, a to, že v prípade osôb presídlených z Československa do Maďarska na základe dohody o výmene obyvateľstva, došlo ku konfiškácii ich majetku ex lege, a to na základe prezidentského dekrétu (č. 108/1945 Sb.), avšak nevyhnutným predpokladom tejto konfiškácie bolo, aby príslušný správny orgán (osídľovací úrad) najprv s konečnou platnosťou rozhodol (t. j. bez možnosti podania opravného prostriedku dotknutou osobou, pozn.) o splnení podmienok na túto konfiškáciu. Dotknutým výmerom nebolo rozhodnuté o konfiškácii majetku dotknutých osôb ako takej, pretože konfiškácia nastávala ex lege, ale osídľovací úrad ním rozhodol iba o splnení podmienok na konfiškáciu podľa § 2 ods. 1 zákona č. 148/1947 Sb., a to s konečnou platnosťou. Ústavný súd v tomto náleze konštatoval, že k zániku vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam a k jeho prechodu na štát došlo na základe a v medziach v rozhodnom čase účinných zákonov, pričom osídľovací úrad ako správny orgán rozhodol o splnení podmienok konfiškácie v medziach svojej právomoci s konečnou platnosťou. Súčasne je potrebné konštatovať, že v konaní o určovacej žalobe nie je prípustné preskúmať hmotnoprávne podmienky konštitutívneho rozhodnutia správneho orgánu alebo konanie, ktoré tomuto konaniu predchádzalo, pretože by išlo o neoprávnený zásah do právomoci správnych orgánov a správnych súdov. Ústavný súd tu tiež uviedol, že hlavným predpokladom konfiškácie majetku týchto osôb vysídlených z Československa na základe dohody o výmene obyvateľstva v spojení so zák. č. 148/1947 Sb., bolo buď ich faktické (reálne) vystaľhovanie, alebo ich plánované vystaľhovanie, t. j. aj keď neboli fakticky vystaľhované, bolo možné ich za také osoby považovať, pretože sa počítalo s ich vystaľhovaním, keďže boli zaradené do zoznamu vysídľovaných osôb, do ktorého boli priamo (bez potreby osobitného rozhodnutia) na základe dojednania v čl. V dohody o výmene obyvateľstva zaradené osoby, ktoré boli osobami maďarskej národnosti so stálym bydliskom na území Československa. Vysídľovanie osôb z Československa na základe dohody o výmene obyvateľstva a následná konfiškácia ich majetku pritom neboli primárne viazané na štátne občianstvo, ale na národnosť osoby. Podľa § 1 ods. 2, 3, § 2 ods. 1 prezidentského dekrétu č. 33/1945 Zb. o úprave štátneho občianstva, strata československého štátneho občianstva osôb maďarskej a nemeckej národnosti na základe prezidentského dekrétu o úprave štátneho občianstva bola síce automatická a plošná, avšak nie nezvratná, pretože ak dotknutá osoba preukázala skutočnosti uvedené v citovaných ustanoveniach (napr. sa prihlásili v úradnom hlásení za Čechov alebo Slovákov, prípadne že zostali verní Československej republike atď.) československé štátne občianstvo jej bolo zachované aj napriek tomu, že išlo o osobu nemeckej alebo maďarskej národnosti, v opačnom prípade bola strata československého štátneho občianstva na národnostnom princípe dôvodom vysídlenia takejto osoby na základe dohody o výmene obyvateľstva (t. j. ak dotknutá osoba nedisponovala rozhodnutím príslušného správneho orgánu podľa citovaných ustanovení, nebolo možné ani napr. jej dodatočné vyčiarknutie zo zoznamu presídľencov, resp. nebolo to možné z iného dôvodu, pozn.). Z toho vyplýva, že aj právny predchodca žalobkyne F. H., mohol byť na základe vyššie uvedeného dodatočne vyčiarknutý zo zoznamu presídľencov, avšak neznamenalo to zároveň, že by ku konfiškácii jeho majetku nedošlo. Pokiaľ potom osídľovací úrad rozhodol o splnení podmienok konfiškácie vo vzťahu k celému pozemku parc. č. XXXX/X, čo doložkou na výmere osvedčil na to oprávnený Krajský národný výbor v Bratislave, bol

potom osídľovací úrad oprávnený prideliť tento pozemok prídelcom E. N. s manželkou takisto v celosti. Preto ak F. H. nebol v čase smrti vlastníkom predmetnej nehnuteľnosti, nemohla sa vlastníčkou parc. č. XXXX/X v podiele 60/96-in na základe dedičského rozhodnutia stať ani žalobkyňa.

1.8. Pokiaľ žalobkyňa v celom spore opakovane tvrdila, že majetok F. H. nikdy nebol súčasťou prídelového plánu a nikdy nebol určený na konfiškáciu a pridelenie, toto svoje tvrdenie nijakým relevantným dokladom nepreukázala. Nestačilo v danom prípade preukázať, že nebol do Maďarska vysídlený, nakoľko jeho majetok mohol byť konfiškovaný, aj keď on sám mohol byť neskôr za splnenia horeuvedených podmienok vyčiarknutý zo zoznamu presídlencov, resp. jeho podiel mohol byť konfiškovaný v súvislosti s konfiškáciou podielu L. X.. Kľúčovým dôkazom, že ku konfiškácii pozemku parc. č. XXXX/X v celosti došlo, je výmer o prúde do vlastníctva č. 05-09-33/18/1949 zo 14.4.1949, ktorý správny akt je právne perfektný, má charakter verejnej listiny aj vo vzťahu ku F. H., preto súd jeho vecnú správnosť preskúmať nemôže. Dôkaz o tom, že majetok F. H. bol vyňatý z konfiškácie, resp. že predmetný výmer o prúde bol zrušený alebo zmenený (ktorú možnosť upravoval čl. VI. výmeru) žalobkyňa nepredložila.

1.9. Irelevantná bola potom argumentácia žalobkyne, že p. P. Š., právna nástupkyňa E. N. s manželkou a právna predchodkyňa žalovaného (ktorá mu predala predmetný pozemok), nevedela určiť, o ktorý pozemok sa jedná. Výmerom o prúde sa E. N. s manželkou stali vlastníkami celej parcely č. XXXX/X. V konaní bolo preukázané, že E. N. sa ujal držby predmetného pozemku a na ňom aj hospodáril, v opačnom prípade by mu bol daný pozemok odňatý, pričom pozemok v roku 1955 združil do JRD. V tom čase jeho dcéra P., vydatá Š.Á. mala 18 rokov, čiže je nepravdepodobné, že by sa osobitne podrobne zaujímal, kde konkrétne leží práve parcela s č. XXXX/X, i keď potvrdila, že na všetkých pridelených pozemkoch jej otec riadne hospodáril, až kým nebol donútený ich vložiť do JRD. Keďže bolo preukázané, že E. N. s manželkou nadobudli vlastnícke právo k predmetnému pozemku titulom prídelu, nie je potrebné u nich skúmať či došlo k vydržaniu, nakoľko boli priamo vlastníkami, nielen držiteľmi. Podľa už ustálenej judikatúry, združením pozemkov do JRD vlastníci ne strácali vlastnícke právo, ale ani postavenie držiteľa veci. Pani P. Š. zdedila podiely na danej parcele po svojich rodičoch na základe dedičských rozhodnutí z r. 1967 a z r. 1973, teda v čase, keď tieto pozemky užívalo JRD, čo sa považovalo za riadnu držbu pozemku jeho vlastníkom. Na druhej strane žalobkyňa nijako nepreukázala, ako jej otec F. H. mal držať predmetný pozemok - fyzicky ho ovládať, v čase od vydania predmetného výmeru zo dňa 14.4.1949 do jeho tvrdeného nadobudnutia žalobkyňou na základe dedičského rozhodnutia po F. H. z roku 1970 a ako s týmto pozemkom otec žalobkyne naložil v časoch nútenej kolektivizácie, keď nie on, ale práve E. N. predmetný pozemok združil do JRD. Súd prvej inštancie správne ustálil, že žalobkyňa nijako nepreukázala, že by v roku 1970 akýmkoľvek spôsobom vykonávala držbu uvedeného pozemku pre seba (napr. ako členka družstva) a takúto držbu nemohla nadobudnúť ani od F. H., ktorý v tom čase držiteľom pozemku nebol. Predmetné dedičské rozhodnutie z r. 1970 mohlo u žalobkyne vyvolať omyl v tom, že jej pozemok po otcovi patrí, avšak neexistovala u nej držba ako faktický stav, a to ani prostredníctvom užívania pozemku JRD. Je pritom vylúčené, aby držba tej istej veci patrila súčasne dvom rôznym osobám, pokiaľ nejde o spoločne vykonávanú držbu. Ak teda držiteľkou pozemku v zmysle vyššie uvedeného po svojich právnych predchodcoch bola P. Š., je vylúčené, aby ňou súčasne bola žalobkyňa.

1.10. Odvolací súd na ostatnú odvoláciu argumentáciu žalobkyne zaoberajúcu sa ďalšími okolnosťami prejednávanej veci, no už nespôsobilú ovplyvniť jeho rozhodnutie, nepovažoval za potrebné reagovať špecifickou odpoveďou.

2. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala dovolanie žalobkyňa. Navrhla rozsudok krajského súdu ako aj prvoinštančného súdu zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Mala za to, že na podanie dovolania je splnená podmienka podľa ustanovenia § 420 písm. f) CSP a teda, že súd nesprávnym postupom znemožnil strane, aby uskutočňoval jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, uviedla, že : ..“v tomto prípade boli porušené abstraktné práva žalobkyne, a to najmä predvídateľnosť rozhodnutia či zákaz svojvoľného postupu súdu“. V dovolaní podrobne opísala priebeh súdneho konania ako aj obsah rozhodnutí súdov nižších stupňov. Poukázala na to, že : „... súd teda nesprávnym procesným postupom opomenul žalobkyňou preukázané dve základné skutočnosti: F. H. ani jeho majetok nemohol byť nikdy predmetom konfiškácie ergo, nemohol byť pridelovaný, výmer o prúde do vlastníckeho práva 05-09-33/18/1949 neobsahuje ani osobu ani majetok F. H. a súd túto

skutočnosť vyslovene opomína a nevykonal tak tento dokaz riadne“.

3. K dovolaniu sa písomne vyjadril žalovaný, ktorý uviedol, že žalobkyňa neuviedla žiadnu skutočnosť, týkajúcu sa procesného pochybenia súdov, len sa púšťa do hodnotenia skutkového stavu a do právnej polemiky, a preto by malo byť jej dovolanie ako nedôvodné zamietnuté.

4. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolačný súd“) ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobkyňa, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená v súlade s § 429 ods. 1 CSP, skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobkyne je potrebné odmietnuť.

5. Dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok. Dovolačný súd nesmie byť vnímaný ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu.

6. Právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšieho stupňa, sa v civilnom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania. Otázka posúdenia, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

7. V zmysle § 419 CSP je proti rozhodnutiu odvolacieho súdu dovolanie prípustné, ak to zákon pripúšťa. Rozhodnutia odvolacieho súdu, proti ktorým je dovolanie prípustné, sú vymenované v ustanoveniach § 420 a 421 ods. 1 CSP. Dôvody zakladajúce prípustnosť dovolania treba dôsledne odlišovať od dôvodov, ktoré zakladajú opodstatnenosť dovolania. Opodstatnené (dôvodné) je také prípustné dovolanie, v ktorom je oprávnené uplatnený dovolačný dôvod.

7.1. Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu, c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

8. Dovolanie prípustné podľa § 420 CSP možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolačný dôvod sa vymedzí tak, že dovolaateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

9. Dovolačný súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolačím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolaťela vysvetliť, z čoho konkrétne vyvodzuje prípustnosť dovolania a v spojitosti s tým označiť v dovolaní náležitým spôsobom tiež dovolačný dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti neskúma dovolačný súd správnosť napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu nad rozsah, ktorý dovolaateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Dovolaateľka mala za to, že na podanie dovolania je splnená podmienka podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP a teda, že súd nesprávnym postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, konkrétne, že „...boli porušené abstraktné práva žalobkyne, a to najmä predvídateľnosť rozhodnutia či zákaz svojvoľného postupu súdu“.

11. Pokiaľ dovolaiteľka v súvislosti s vadou v zmysle § 420 písm. f/ CSP súdmi nižšej inštancie vytýkala nedostatky v zistenom skutkovom stave a riadne nevykonanie dôkazu (výmer o prúde do vlastníckeho práva), dovolací súd uvádza, že nedostatočné zistenie skutkového stavu, nevykonanie všetkých navrhovaných dôkazov alebo nesprávne vyhodnotenie niektorého dôkazu nie je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu považované za vadu konania v zmysle § 420 písm. f/ CSP (v tomto smere najvyšší súd poukazuje na naďalej opodstatnené závery vyjadrené v judikátoch R 37/1993 a R 125/1999, R 42/1993, R 6/2000), ako aj na rozhodnutia 1 Cdo 41/2017, 2 Cdo 232/2017, 3 Cdo 26/2017, 4 Cdo 56/2017, 5 Cdo 90/2017, 7 Cdo 11/2017, 8 Cdo 187/2017, 9 Cdo 7/2020). Súlad tohto právneho názoru s Ústavou Slovenskej republiky posudzoval už ústavný súd, nedospel však k záveru o jeho ústavnej neudržateľnosti (II. ÚS 465/2017). Dovolací súd opakovane judikuje, že dovolanie nepredstavuje opravný prostriedok, ktorý by mal slúžiť na odstránenie nedostatkov pri ustálení skutkového stavu veci. Dovolací súd nemôže v dovolacom konaní formulovať nové skutkové závery a rovnako nie je oprávnený preskúmať správnosť a úplnosť skutkových zistení, už len z toho dôvodu, že nie je oprávnený prehodnocovať vykonané dôkazy, pretože (na rozdiel od súdu prvej inštancie a odvolacieho súdu) v dovolacom konaní nemá možnosť vykonávať dokazovanie - porov. ustanovenie § 442 CSP, v zmysle ktorého dovolací súd je viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil odvolací súd. Dovoláním sa preto nemožno úspešne domáhať revízie skutkových zistení urobených súdmi prvej a druhej inštancie, ani prieskumu nimi vykonaného dokazovania. Dovolací súd síce má možnosť vyhodnotiť a posúdiť, či konanie nie je postihnuté rôznymi závažnými deficitmi v dokazovaní (tzv. opomenutý dôkaz, deformovaný dôkaz, porušenie zásady voľného hodnotenia dôkazov a pod.) a či konajúcimi súdmi prijaté skutkové závery nie sú svojvoľné, neudržateľné alebo prijaté v zrejmom omyle, ktorý by poprel zmysel a podstatu práva na spravodlivý proces (IV. ÚS 252/04), čím by mohlo dôjsť k vade zmätočnosti v zmysle § 420 písm. f/ CSP, v danom prípade však z obsahu spisu nie je možné takýto záver prijať.

11.1. Rovnako prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP nezakladá ani to, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu (prípadne) spočívalo na nesprávnych právnych záveroch, t. j. nesprávnom právnom posúdení veci (porovnaj judikáty R 54/2012 a R 24/2017).

12. Dovolací súd, pri všetkej snahe pochopiť obsah dovolania z hľadiska práv dovolaiteľky na prístup k súdu aj v dovolacom konaní, nevedel identifikovať, čo mala žalobkyňa na mysli, keď uviedla, že boli: „porušené abstraktné práva žalobkyne, a to najmä predvídateľnosť rozhodnutia či zákaz svojvoľného postupu súdu“. Súd prvej inštancie vo veci vykonal podrobné dokazovanie skutkového stavu a svoje rozhodnutie presvedčivo odôvodnil, tak isto postup odvolacieho súdu a jeho vysporiadanie sa s odvolacími námietkami nenesie znaky svojvoľného postupu súdu. Samotná nespokojnosť s výsledkom súdneho konania v danom prípade nemôže naplniť znaky prípustnosti podľa § 420 písm. f/ CSP.

13. Na základe vyššie uvedeného dospel dovolací súd k záveru, že dovolanie žalobkyne nie je podľa § 420 písm. f/ CSP prípustné, preto dovolanie ako neprípustné odmietol podľa § 447 písm. c/ CSP.

14. Výrok o nároku na náhradu trov dovolacieho konania najvyšší súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 veta druhá CSP).

15. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.